

تبیین مسئولیت اصلی زن در خانواده با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام

نقیسه قنبری*

اشاره

یکی از اولویتهای اصلی زن در آموزه‌های اسلامی، توجه به وظیفه اصلی او در خانواده است که در اسلام بر مسئولیت خانه‌داری به عنوان نقش محوری زن در کانون خانواده و تربیت فرزندان تأکید شده است. بر این اساس بررسی اولویت نقش زن در خانه نسبت به اشتغال در بیرون از منزل، نکته قابل توجهی است که موجب تحکیم روابط زوجین و والدین و فرزندان می‌شود و خانواده را در مسیر رشد و تعالی یاری می‌دهد. این مهم وقتی میسر می‌شود که زن به وظیفه اصلی خود که ساختن خانواده و جامعه سالم است، واقف شود. در این راستا نوشتار حاضر درصدد پاسخ به این پرسش است که مسئولیت اصلی زن به عنوان عنصر مهم در خانواده و جامعه، بر اساس بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام چیست؟ یافته‌های پژوهش حاصل از این است که طبق بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام، زن مسلمان باید مسئولیت خانه‌داری را در اولویت زندگی قرار دهد و به فرزندآوری که لازمه اولویت خانه‌داری است، توجه کند. از طرفی نیز این مسئولیت با اشتغال زن در بیرون از منزل منافاتی ندارد، مشروط بر آنکه اشتغال زن با حفظ موازین اسلامی همراه باشد و لطمه‌ای به وظیفه اصلی زن وارد نکند. مقام معظم رهبری علیه السلام می‌فرماید: «زن را به چشم آن عنصر اصلی تشکیل خانواده در نظر بگیرید که خانواده اگر چه از مرد و زن تشکیل می‌شود و هر دو در تشکیل خانواده و موجودیت آن مؤثرند، اما آسایش فضای خانواده، آرامش و سکوتی که در فضای خانه است؛ به برکت زن و طبیعت زنانه است. با این

چشم به زن نگاه کنند تا معلوم شود که او چگونه کمال پیدا می‌کند و حقوقش در چیست»^۱.

جایگاه زن در اسلام

اسلام نگرش والایی به شخصیت زن داده و جایگاه حقیقی زن را معرفی نموده است؛ در حالی که زن در دوران قبل از اسلام، از جایگاه حقیقی و حقوق انسانی بی‌بهره بوده و مورد ظلم و تعدی واقع شده است. اسلام نگرش جنسیتی و تبعیض‌آمیز به زن را مردود شمرده و حتی در پاداش اخروی زن و مرد، ارزش انسان را به ایمان و تقوای معرفی کرده است: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ»^۲. بر این اساس دیدگاه اسلام به زن، نگاه به انسانی توانمند و باظرفیت برای دستیابی به کمال است که نقش اساسی در تربیت فرزندان و خانواده سالم و به تبع آن، جامعه سالم دارد. دیدگاه رهبر معظم انقلاب علیه‌السلام به جایگاه زن، در اوج انطباق با آموزه‌های اسلامی و توأم با آزاداندیشی و ارزش‌مداری است؛ به‌گونه‌ای که در ویژگی‌های مشترک فردی میان زن و مرد در زمینه خودسازی، هیچ تمایزی میان زن و مرد قائل نیستند و گاهی زنان را اسوه معرفی می‌کنند، اما در ویژگی‌های مختص زنان با نگرش منصفانه به رشد و شکوفایی زن توصیه و اولویت‌ها را معرفی می‌نمایند. مقام معظم رهبری علیه‌السلام به این اولویت این‌گونه اشاره می‌نماید:

علت اینکه اسلام اینقدر به نقش زن در داخل خانواده اهمیت می‌دهد، همین است که زن اگر به خانواده پایبند شد، علاقه نشان داد، به تربیت فرزند اهمیت داد، به بچه‌های خود رسید، آن‌ها را شیر داد، آن‌ها را در آغوش خود بزرگ کرد ... نسل‌ها در آن جامعه، بالنده و رشید خواهند شد. این هنر زن است و منافاتی هم با درس خواندن و درس گفتن و کار کردن و ورود در سیاست و امثال این‌ها ندارد.^۳

۱. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی سید علی خامنه‌ای، «حق کرامت الهی زن از منظر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای»، ۱۴۰۱/۰۶/۰۹، کد مطلب: ۵۰۸۳۵.

<https://farsi.khamenei.ir/others-note?id=50835>

۲. حجرات: ۱۳؛ ر.ک: سید محمدحسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۸، ص ۳۲۶.

۳. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی سید علی خامنه‌ای، «شغل حساس و آینده‌ساز»، ۱۳۹۸/۰۸/۰۴، کد مطلب: ۴۳۸۳۵.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43835>

خانه‌داری، مسئولیت اصلی زن

خانواده، اساسی‌ترین و بهترین کانون رشد و ارتقای زوجین و فرزندان است که برای زن پس از ازدواج و تشکیل خانواده، مسئولیتی به نام خانه‌داری شکل می‌گیرد. از آنجا که وظایف خانه‌داری، همسر‌داری و تربیت فرزندان نیازمند عاطفه قوی و از مسئولیت‌های مهم و حساس است، این وظایف مطابق با فطرت و آفرینش زن وضع شده است و با استعداد و توانایی زن متناسب است. از طرفی نیز اموری که فطرتاً بر عهده زن‌ها نهاده شده است، از عهده مردان خارج است؛ زیرا مرد برای بچه‌داری و خانه‌داری خلق نشده است؛ بلکه وجودی تعقلی دارد که برای کارهای سنگین اجتماعی مناسب است.^۱ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام با اشاره به اهمیت و ارزش والای نقش خانه‌داری برای زن، این مسئولیت را از بایسته‌های فکری یک زن دانسته و فرموده‌اند: «یکی از مهم‌ترین وظایف زن، خانه‌داری است. همه می‌دانند بنده عقیده ندارم به اینکه زن‌ها نباید در مشاغل اجتماعی و سیاسی کار کنند. نه، اشکالی ندارد؛ اما اگر چنانچه این به معنای این باشد که ما به خانه‌داری به چشم حقارت نگاه کنیم، این می‌شود گناه. خانه‌داری یک شغل است؛ شغل بزرگ، شغل مهم، شغل حساس، شغل آینده‌ساز».^۲

طبق این بیانات زن باید بداند هنگامی که در منزل امور خانه و خانواده را سامان‌دهی می‌کند، جایگاه اجتماعی با ارزشی دارد. اگر این نگرش تفکر عمومی جامعه شود، زنان در هر مرتبه علمی که باشند؛ با طیب خاطر به خانه‌داری به عنوان یک شغل نگاه می‌کنند و آن را در اولویت قرار می‌دهند. در این صورت خانواده به عنوان هسته مرکزی اجتماع، کمتر دچار آسیب می‌شود و فرزندان به عنوان آینده‌سازان کشور نیز در امنیت عاطفی رشد می‌کنند. از دیدگاه مقام معظم رهبری علیه السلام کاری که یک زن در این جایگاه انجام می‌دهد، هیچ کس دیگری نمی‌تواند جایگزین کند:

شما اگر بچه خودتان را در خانه تربیت نکردید یا اگر بچه نیاوردید یا اگر تارهای فوق‌العاده ظریف عواطف او را با سرانگشتان خودتان باز نکردید تا دچار عقده [عاطفی] نشود، هیچ کس دیگر نمی‌تواند این کار را بکند؛ نه پدرش و نه به طریق اولی

۱. حسین مظاهری، خانواده در اسلام، ص ۲۵.

۲. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی سید علی خامنه‌ای علیه السلام، «شغل حساس و آینده‌ساز»، ۱۳۹۸/۰۸/۰۴، کد مطلب: ۴۳۸۳۵.

دیگران. فقط کار مادر است. این کارها، کار مادر است؛ اما آن شغلی که شما بیرون دارید، اگر شما نکردید؛ ده نفر دیگر آنجا ایستاده‌اند و آن کار را انجام خواهند داد. بنابراین اولویت با این کاری است که بدیل ندارد؛ تعیین با این است.^۱

تأکید بر بی‌بدیل بودن نقش خانه‌داری، زمانی است که این وظیفه در کنار همسر داری و فرزندداری به کمال خود می‌رسد. از منظر مقام معظم رهبری علیه‌السلام در تعارض خانه‌داری با اشتغال و تحصیل زن، شغل خانه‌داری و نقش مادری و همسری مسئولیت درجه یک است که کس دیگری نمی‌تواند آن را انجام دهد.^۲ این اولویت در نقش خانه‌داری در سیره معصومین علیهم‌السلام به حدی جلوه‌گر می‌شود که وقتی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم در تقسیم کارها وظیفه خانه‌داری را بر عهده حضرت فاطمه علیها‌السلام گذاشتند، ایشان نه تنها دوش آن خویش ندانستند؛ بلکه بسیار مسرور شدند.^۳ این در حالی است که در برخی جوامع با نگاهی تحقیرآمیز، نقش سرنوشت‌ساز زن در تربیت فرزندان را نادیده می‌گیرند و حضور زن در پیشبرد اقتصاد و سیاست را در اولویت قرار می‌دهند. از نظر مقام معظم رهبری علیه‌السلام زن بودن، برای زن یک امتیاز و افتخار است؛ ایشان بر همین اساس قائل است که افتخار زن در این نیست که زن را از محیط زنانه، اخلاق خصوصیات زنانه دور کنیم و خانه‌داری، فرزندداری و شوهرداری را برای زن ننگ به حساب آوریم؛ هم‌چنانکه از مشکلات بزرگ دنیای غرب، متلاشی شدن خانواده‌ها و افزایش فرزندان بی‌هویت است.^۴ درحالی‌که اسلام با نگرش ارزشی خود، زنان را به ماندن در حصن حصین خانه و پرداختن به امور خانه‌داری و تربیت فرزند دعوت نمود؛ تا جایی که حضرت فاطمه علیها‌السلام نزدیک‌ترین حالت زن به خداوند متعال را زمانی می‌داند که در منزل خود باشد: «أَنَّ أَدْنَى مَا

۱. بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۳۹۰/۱۰/۱۴.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=18453>

۲. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی سید علی خامنه‌ای، «شغل حساس و آینده‌ساز»، ۱۳۹۸/۰۸/۰۴، کد مطلب: ۴۳۸۳۵.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43835>

۳. عبدالله بن جعفر حمیری، قرب الإسناد، ص ۵۲.

۴. پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت‌الله العظمی سید علی خامنه‌ای، «افتخار به زن بودن، مباحثات به مادر بودن»، ۱۴۰۱/۱۰/۲۳، کد خبر: ۵۱۷۴۸.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=51748>

تبیین مسئولیت اصلی زن در خانواده با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام ■ ۱۳

تَكُونُ مِنْ رَبِّهَا أَنْ تَلْزَمَ قَعْرَ بَيْتِهَا؛^۱ نزدیک‌ترین اوقات زن به خدا، هنگامی است که درخانه‌اش بنشیند و از اختلاط با نامحرمان به دور باشد. البته زمانی که زن در منزل می‌ماند و به خانه‌داری می‌پردازد، در پناه امن خانه از محیط مختلط با نامحرمان دور می‌ماند. از این‌رو از خطرات آسیب‌های احتمالی اجتماعی ایمن خواهد ماند.

دقت نظر رهبر معظم انقلاب علیه السلام درباره خانه‌داری زن، متناسب با طبع زنانه زن است. بر این اساس ایشان با استناد به حدیث «الْمَرْأَةُ رِيحَانَةٌ وَ لَيْسَتْ بِقَهْرْمَانَةٍ»،^۲ به مسئله احترام شغل زن در خانه و عدم اجبار زن اشاره نموده است.^۳ بنابراین زن مجبور به انجام امور منزل نیست و باید احترام و شأن زن در منزل حفظ شود و با علاقه و میل خود اهمیت به نقش خانه‌داری مبادرت بورزد. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در این باره فرموده است: «هر زنی از منزل شوهرش چیزی را از جایی به جای دیگری جابه‌جا کند (کنایه از انجام کوچک‌ترین کاری در منزل)، خداوند به او نظر کند و آنکه خدا به وی توجه کند، عذابش نخواهد کرد».^۴

رعایت حجاب و عفاف در عرصه اجتماع

رهبر معظم انقلاب علیه السلام با بیان اهمیت حیای زن، به تلاش جوامع غربی برای از بین بردن حیا اشاره نمود. مسئله اختلاط زن و مرد، پوشش زن و مرد و حقوق زن، از روش‌های توطئه غرب در از میان بردن حیاست. از دیدگاه مقام معظم رهبری علیه السلام، حیا برای زن و مرد فضیلت است و از مظاهر حیا، پوشش ظاهری، نوع معاشرت‌ها و مکالمات است که در رأس صفات و مکارم اخلاقی است.^۵ در اسلام تأکید بسیاری بر عفاف و حجاب شده است؛ چنانکه قرآن به این مهم توجه ویژه‌ای نموده است:

و قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَ يَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَ لَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا

۱. حسین بن محمدتقی نوری، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، ج ۱۴، ص ۱۸۲.

۲. محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۵۱۰.

۳. بیانات در دیدار جمعی از بانوان برگزیده کشور، ۱۳۹۳/۰۱/۳۰.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=26155>

۴. محمد بن حسن حر عاملی، وسایل الشیعه، ج ۲۱، ص ۴۵۱.

۵. بیانات در ابتدای درس خارج فقه درباره مسئله حیا، ۱۳۹۷/۱۲/۱۳.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=41899>

ظَهَرَ مِنْهَا وَ لِيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَ لَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ؛^۱ و به زنان با ایمان بگو چشم‌های خود را (از نگاه هوس‌آلود) فرو گیرند و دامان خویش را حفظ کنند و زینت خود را جز آن مقدار که ظاهر است، آشکار نمایند و (اطراف) روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود) و زینت خود را آشکار سازند.

در سوره قصص نیز از دختران شعیب عَلَيْهِمُ السَّلَام نام برده است که به دلیل کهولت سن پدر، جایگزین شعیب عَلَيْهِمُ السَّلَام در چوپانی از گوسفندان بودند. آنچه در این باره قابل توجه است، حفظ حجاب و عفاف دختران شعیب در برخورد با مردان چوپان است: «قَالَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصَدِرَ الرِّعَاءُ؛^۲ گفتند ما آن‌ها را آب نمی‌دهیم تا چوپان‌ها همگی خارج شوند». در جریان تقاضای شعیب عَلَيْهِمُ السَّلَام بر ازدواج حضرت موسی عَلَيْهِمُ السَّلَام با یکی از دخترانش نیز به حیای دختر در گام برداشتن و رفتار اشاره شده است: «فَجَاءَتْهُ إِخْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَىٰ اسْتِحْيَاءٍ؛^۳ ناگهان یکی از آن دو (زن) به سراغ او آمد، در حالی که با نهایت حیا گام برمی‌داشت» که بیانگر عفت و نجابت از طرز راه رفتنش بود.^۴

از دیدگاه مقام معظم رهبری عَلَيْهِمُ السَّلَام حجاب نه تنها موجب اسارت زن نیست؛ بلکه باعث تشخیص و آزادی زن است که باید از اسلام به خاطر حجاب تشکر نمود که جزء نعمت‌های الهی است.^۵ همچنین حجاب از موجبات امنیت زن و مرد مسلمان است که از احکام برجسته اسلام است.^۶ ایشان در این باره فرموده است:

ما زن را به عفت، به عصمت، به حجاب، به عدم اختلاط و آمیزش بی‌حدومرز میان زن و مرد، به حفظ کرامت انسانی، به آرایش نکردن در مقابل مرد بیگانه دعوت می‌کنیم. این بد است؟ این کرامت زن مسلمان است. این کرامت زن است. آن‌هایی

۱. نور: ۳۱.

۲. قصص: ۲۳.

۳. قصص: ۲۵.

۴. سید محمدحسین طباطبایی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۶، ص ۲۶.

۵. بیانات در دیدار جمعی از مداحان سراسر کشور، ۱۳۹۱/۰۲/۲۳.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=19808>

۶. بیانات در اجتماع زنان خوزستان، ۱۳۵۷/۱۲/۲۰.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=7284>

تبیین مسئولیت اصلی زن در خانواده با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام ■ ۱۵

که زن را تشویق می‌کنند که خود را به‌گونه‌ای آرایش دهد که مردان کوچک و بازار به او نگاه کنند و غرایز شهوانی خودشان را ارضا کنند، باید از خودشان دفاع کنند که چرا زن را تا این حد پایین می‌آورند و تذلیل می‌کنند.^۱

از نظر ایشان حجاب به معنای جلوگیری از اختلاط بی‌قید و شرط زن و مرد در اجتماع است که به ضرر زن و مرد و جامعه است.^۲ همچنین ایشان معتقد است که زن مسلمان، زنی است که دین، حجاب، زنانگی، ظرافت، رقت و لطافت‌های زنانه خود را حفظ کند، از حق خویش دفاع نماید و در میدان علم، معنویت، تحقیق و تقرب به خدوند پیشروی کند و در میدان سیاسی حضور دارد.^۳

توجه به فرزندآوری زن

مقام معظم رهبری علیه السلام ضمن بیان روایت: «تَنَاقَحُوا تَنَاسَلُوا تَكْتُمُوا»^۴ به خواست خداوند برای افزایش جمعیت اشاره نموده و نتیجه آن را زمینه و امکان رشد و تعالی در تک تک افراد جامعه ذکر می‌کند؛ با این تبیین که وقتی تعداد افراد جامعه زیاد است، افراد صالح در آن قهراً زیادتر هستند، توانایی‌ها قهراً بیشتر است، نیروی انسانی قهراً راقی‌تر خواهد شد.^۵

امام سجاد علیه السلام وجود فرزند را از سعادت‌های انسان دانسته است.^۶ امام صادق علیه السلام نیز یکی از معیارهای مهم در انتخاب همسر را فرزندآوری زن معرفی کرده است.^۷ با وجود تأکید روایات بر فرزندآوری، در سال‌های اخیر شاهد کاهش باروری و رشد جمعیت هستیم که برای آن دلایل متعددی ذکر نموده‌اند؛ دلایلی همچون ترس از فقر و مسائل اقتصادی که موجب شده خانواده‌ها

۱. بیانات در دیدار جمعی از زنان، ۱۳۷۱/۰۹/۲۵.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2645>

۲. بیانات در دیدار جمعی از بانوان پزشک به مناسبت میلاد حضرت فاطمه زهرا(س)، ۱۳۶۷/۱۰/۱۶.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=2250>

۳. بیانات در دیدار جمعی از بانوان، ۱۳۷۹/۰۶/۳۰.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=3024>

۴. محمد بن محمد شعیری، جامع الأخبار، ج ۱، ص ۱۰۱.

۵. بیانات در دیدار جمعی از زوج‌های جوان، ۰۱۳۹۸/۰۱/۰۶.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43153>

۶. محمد بن حسن حر عاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۵، ص ۹۶.

۷. همان، ج ۱۴، ص ۳۳.

نسبت به فرزندآوری تردید داشته باشند، در حالی که از فواید فرزندآوری، افزایش آرامش روانی افراد و در استحکام خانواده تأثیرگذار است. از دیدگاه مقام معظم رهبری علیه السلام یکی از مؤثرترین ثروت‌های یک کشور، جمعیت جوان در کشور است که از اوایل انقلاب تاکنون از این ثروت برخوردار بوده‌ایم و اگر در آینده برخوردار نباشیم، عقب خواهیم ماند.^۱ ترس از فقر در فرزندآوری، مسئله‌ای است که در آیات قرآن نیز به آن اشاره شده است: «وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ».^۲ کلمه «املاق» به معنی نداشتن مال و هزینه زندگی و دال بر کشتن فرزندان از ترس هزینه زندگی است که در میان عرب جاهلیت، به علت قحطی و گرانی جاری بوده است. در آیه مورد بحث که ایشان را از این عمل ناستوده نهی کرده‌اند، نهی را با جمله «نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ» تعلیل کرده و فرموده است: «منطق شما در فرزندکشی غیر از این نیست که نمی‌توانید هزینه و روزی زندگی آن‌ها را فراهم نمایید و این، خود منطق اشتباهی است؛ زیرا شما نیستید که روزی فرزندان خود را فراهم می‌کنید؛ بلکه خداوند متعال است که روزی ایشان و خود شما را می‌دهد».^۳ نگرش قرآن قابل انطباق با بحث سقط جنین در زنان، در زمان حال و فرهنگ‌سازی در این زمینه حائز اهمیت است.

اشتغال زنان بعد از اولویت خانه‌داری

اسلام اشتغال زن در جامعه را به شرط حفظ حیاء و عفاف و در صورتی که مانع وظیفه اصلی زن نشود، تأیید نموده است. از دیدگاه مقام معظم رهبری علیه السلام اشتغال زنان دارای جایگاه مهمی است، اما نقش مادری اولویت دارد و اشتغال نباید زن را از مسئولیت اصلی همسر و مادری زن باز دارد و باعث سلب آرامش شود.^۴ ایشان با تأکید بر اهمیت آرامش در خانواده، زن را در خانه عامل آرامش همسر و فرزندان دانسته‌اند که اگر زن برخوردار از آرامش روانی و روحی نباشد، نمی‌تواند این آرامش را به خانواده بدهد.^۵ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای علیه السلام با تأیید حضور زن در

۱. بیانات در ارتباط تصویری با نمایندگان یازدهمین دوره مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۹/۰۴/۲۲.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=46045>

۲. انعام: ۱۵۱: «و فرزندانتان را از (ترس) فقر نکشید. ما شما و آن‌ها را روزی می‌دهیم».

۳. سید محمدحسین طباطبائی، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۷، ص ۳۷۵ و ۳۷۶.

۴. بیانات در دیدار مدال‌آوران المپیادهای علمی و اعضای تیم ملی والیبال جوانان، ۱۳۹۸/۰۵/۱۶.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=43188>

۵. بیانات در دیدار جمعی از بانوان برگزیده کشور، ۱۳۹۳/۰۱/۳۰.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=26155>

امور اجتماعی، سیاسی و اقتصادی، همواره بر اولویت داشتن نقش زن در خانواده تأکید دارد و اشتغال زن را در صورتی قابل پذیرش می‌داند که به امور زندگی لطمه‌ای وارد نکند. همچنین در بحث اشتغال، به حفظ روابط نامحرم تأکید نموده و این مسئله در اسلام را جدی دانسته است که باید مورد توجه قرار گیرد.^۱ توصیه اسلام به این است که زن صدای خود را نازک نکند و با مردان به نرمی حرف نزند و با بیگانگان روبه‌رو سخن نگوید که موجب طمع آن‌ها شود؛^۲ چنانکه قرآن می‌فرماید: «فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا»^۳ پس به گونه‌ای هوس‌انگیز سخن نگویند که بیمار دلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگویند. این آیه دال بر نهی از خضوع زن در گفتگو با مردان بیگانه و رعایت سکینت و وقار زن در سخنان سخن گفتن و نیز پرهیز از بذله‌گویی با افرادی است که خاطرات آنان با وسوسه شیطان‌ی سنخیت دارد.^۴ بنابراین زنان باید به هنگام سخن گفتن، جدی و خشک و به طور معمولی سخن بگویند؛ نه همچون زنان کم‌شخصیت که سعی دارند با تعبیرات تحریک‌کننده که گاه توأم با ادا و اطوار مخصوصی است که افراد شهوتران را به فکر گناه می‌افکند، سخن بگویند.^۵ باید توجه داشت که تناسب شغل زن باید با توانمندی‌های او باشد. رهبر معظم انقلاب علیه السلام نگرش صحیح و منطقی به اشتغال زن را در نظر گرفتن عدالت دانسته است، نه برابری جنسی زن و مرد.^۶ بر همین اساس تأکید ایشان بر انتخاب مشاغلی متناسب با این خصوصیات زن است. ایشان در این باره فرموده است:

این چه افتخاری است برای زن که کاری را انجام بدهد که مردانه است؟ من متأسفم که گاهی خود خانم‌ها، خود بانوان، روی این مسئله حساسیت نشان می‌دهند که ما با مردها چه فرقی داریم؟... نگاه اسلام نسبت به زن و مرد، نگاه انسان است؛ در مسئله انسانیت، سیر مقامات معنوی، استعدادهای فراوان فکری و علمی هیچ تفاوتی نیست،

۱. بیانات در سومین نشست اندیشه‌های راهبردی، ۱۳۹۰/۱۰/۱۴.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=18453>

۲. فضل بن حسن طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، ج ۸، ص ۵۵۷.

۳. احزاب: ۳۲.

۴. سید محمدحسین حسینی همدانی، انوار درخشان، ج ۱۳، ص ۱۰۲.

۵. ناصر مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۱۷، ص ۲۸۹.

۶. بیانات در دیدار جمعی از بانوان برگزیده کشور، ۱۳۹۳/۰۱/۳۰.

<https://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=26155>

اما قالب‌ها دو قالب است: یک قالب برای یک کار و یک صنف کار است، یک قالب برای یک کار دیگر است. البته کارهای مشترکی هم وجود دارد. [آیا] این خدمت است که ما بیاییم یکی از این دو قالب را از منطقه اختصاصی خودش بکشیم بیرون، ببریم در منطقه اختصاصی آن قالب دیگر؟ این کاری است که غربی‌ها دارند می‌کنند.^۱

نکته قابل توجه در اولویت مردان در تصدی مسئولیت‌ها و پذیرش شغل‌ها این است که این موارد، تسهیلی است که دین اسلام برای زنان قرار داده است تا زنان درگیر مسائلی نشوند که موجب تشویش اعصاب شود و مشکلاتی را برای روحیه آنان ایجاد نماید.^۲ در این راستا مقام معظم رهبری علیه السلام تقلید کار مردانه را برای زن هنر نمی‌داند؛ بلکه افتخار زن را در این می‌داند که یک زن کامل باشد که ارزش آن در مواردی از مرد بالاتر و بیشتر است.^۳ بنابراین زن به عنوان یک انسان می‌تواند مشارکت فعال با مردان در جامعه داشته باشد، اما در مرحله اول در خانه و در مرحله دوم با حفظ عفاف در خارج از خانه به کار متناسب با روحیات و توانمندی‌ها زنانه روی آورد.

فهرست منابع

۱. حسین بن محمدتقی نوری، مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل، قم: مؤسسه آل‌البیت علیهم السلام، ۱۴۰۷ق.
۲. حسینی همدانی، سید محمدحسین، انوار درخشان، چاپ اول، تهران: کتابفروشی لطفی، ۱۴۰۴ق.
۳. حمیری، عبدالله بن جعفر، قرب الإسناد، چاپ اول، قم: مؤسسه آل‌البیت علیهم السلام، ۱۴۱۳ق.
۴. شعیری، محمد بن محمد، جامع الأخبار، چاپ اول، نجف: مطبعة الحیدریة، بی‌تا.
۵. طباطبایی، سید محمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، چاپ دوم، قم: دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین، ۱۳۹۰ق.
۶. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، چاپ سوم، تهران: ناصرخسرو، ۱۳۷۲ش.

۱. همان.

۲. مرکز فرهنگ و معارف قرآن، زن از زبان قرآن، ص ۳۵.

۳. بیانات در دیدار بانوان نخبه در آستانه سالروز میلاد حضرت زهرا علیها السلام، ۱۳۸۶/۰۴/۱۳.

تبیین مسئولیت اصلی زن در خانواده با تأکید بر بیانات مقام معظم رهبری علیه السلام ■ ۱۹

۷. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، علی اکبر غفاری، چاپ چهارم، تهران: دارالکتب
الإسلامیة، ۱۴۰۷ق.

۸. محمد بن حسن حر عاملی، وسایل الشیعه، قم: مؤسسه آل البيت علیهم السلام، ۱۴۰۹ق.

۹. مرکز فرهنگ و معارف قرآن، زن از زبان قرآن، چاپ اول، قم: جمال، ۱۳۸۷ش.

۱۰. مظاهری، حسین، خانواده در اسلام، چاپ اول، قم: شفق، ۱۳۹۰ش.

۱۱. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ش.